

EWA SKROBISZEWSKA

SPOTKANIA MAŁOPOLSKICH REGIONALISTÓW

W 2002 roku przedstawiciele regionalnych towarzystw kultury Małopolski spotkali się dwa razy, każdorazowo w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Krakowie przy ul. Rajskiej 1. 26 stycznia tradycyjnie na uroczystości łamania się opłatkiem, co połączono z promocją kolejnego (czwartego) naszego rocznika. Po mszy św., odprawionej w pobliskim kościele Karmelitów na Piasku i przejściu do Biblioteki ksiądz Władysław Pilarczyk serdecznie powitał uczestników spotkania, w tym gości – naukowców i dziennikarzy. Następnie odczytał list Wojewody Małopolskiego Jerzego Adamika z życzeniami noworocznymi dla regionalistów i uhonorował dyrektora WBP, prof. dr. hab. Jacka Wojciechowskiego medalem, wybitnym z okazji jubileuszu 350-lecia kościółka w Orawce, dziękując mu za pomoc przy organizacji uroczystości.

Podczas spotkania dr Edward Chudziński z Akademii Pedagogicznej w Krakowie omówił i skomentował IV tom naszego rocznika, a także wydawnictwa książkowego, sumując dorobek konferencji „Regionalizm–Lokalizm–Media, która odbyła się w Bochni w czerwcu 2000 roku. Podkreślił, że w kolejnym tomie „Małopolski” obok referatów wygłoszonych podczas IV Spotkań Regionalistów Karpackich oraz ważnych tekstów uzyskanych od reprezentantów profesjonalnej nauki znajdują się też refleksje regionalistów współtworzących ruch naukowy na prowincji. Co do drugiej promowanej pozycji – wskazał na to, iż jej głównym motywem jest sprawa znaczenia mediów w kreowaniu tożsamości kulturowej społeczności lokalnych, które umożliwiają zarówno komunikację wewnątrz społeczności lokalnych i regionalnych, jak też ekspresję na zewnątrz ich dążeń i aspiracji. Druga część imprezy przebiegła, jak każda tradycja: łamano się opłatkiem, składano sobie życzenia, śpiewano kolędy. Sponsorem spotkania był Hotel START w Krakowie.

Po raz drugi małopolscy regionaliści spotkali się 18 maja na przedkongresowym sejmiku wojewódzkim, którego gościem był Anatol Jan Omelaniuk – przewodniczący Rady Krajowej Regionalnych Towarzystw Kultury. Wykład wprowadzający pt. *Rola regionalnych towarzystw kultury w kreowaniu krajobrazu*

kulturalnego wygłosił prof. dr hab. Janusz Bogdanowski z Politechniki Krakowskiej. Zwrócił w nim uwagę, że współczesna polska architektura nawiązuje często do wzorów szwajcarskich, szwedzkich czy bawarskich zamiast do polskich, np. krakowskich, podhalańskich, itp. Podkreślił też, że regionaliści powinni brać udział w kreowaniu krajobrazu kulturowego, gdyż przyroda, architektura i kultura stanowią całość charakterystyczną dla danego regionu.

Ks. Władysław Pilarczyk, prowadzący i to spotkanie, podziękował profesorowi Bogdanowskiemu, a także Urzędowi Marszałkowskiemu za wsparcie finansowe, następnie zaś odczytał list Marszałka Województwa Małopolskiego Marka Nawary, do regionalistów z życzenia owocnych obrad.

Przewodniczący Rady Krajowej RTK Anatol Omelaniuk, podziękował małopolskim regionalistom za zaproszenie, a następnie szeroko omówił starania oraz kłopoty związane z organizacją i finansowaniem VII Kongresu Regionalnych Towarzystw Kultury w Gorzowie Wielkopolskim. Będzie to – powiedział – Kongres, na którym regionaliści – w obliczu bliskiego wejścia Polski do Unii Europejskiej – powinni zastanowić się, jak zachować duchowe i materialne dziedzictwo, aby Polska mogła się znaleźć w tej wspólnocie nie tracąc nic ze swego dziedzictwa. Kongres w Gorzowie będzie więc inny niż wszystkie poprzednie przede wszystkim bowiem staje przed naszym ruchem konieczność przebudowania form organizacyjnych. Rada krajowa musi stać się strukturą formalną, aby móc pełnić rolę prawnego partnera instytucji i innych organizacji. Regionalne towarzystwa kultury powinny w tym celu tworzyć – po zgłoszeniu swojego udziału – Ruch Stowarzyszeń Regionalnych Rzeczypospolitej. Krajowy Ośrodek Dokumentacji RTK w Ciechanowie staje się częścią nowopowołanego Narodowego Centrum Kultury w Warszawie. Trzeba podjąć działania zwłaszcza na rzecz ochrony zasobów biblioteki naszego ciechanowskiego ośrodka.

Niektórzy z przedstawicieli małopolskich towarzystw kultury uważali, że tworzenie kolejnych struktur formalnych zaprzecza idei społecznego działania, jaką realizuje ruch regionalny. M. in. prof. Jacek Wojciechowski, który także podkreślił, że treści regionalizmu ciągle się zmieniają, obecnie jest on bardziej lokalizmem, który jest bliższy małym społecznościom. Ale ostatecznie zgodzono się, że ruch towarzystw kultury powinien być zinstytucjonalizowany i występować jako osoba prawna, by być partnerem negocjacyjnym. Instytucjonalizacja jest złem koniecznym, bo usztywnia struktury, ale w warunkach Unii Europejskiej jest niezbędna.

Anatol Omelaniuk przedstawił zadania, które proponuje się powierzyć tej nowej strukturze: będzie to m.in. współpraca z europejskimi organizacjami pozarządowymi oraz z ośrodkami wojewódzkimi, poszukiwanie środków na realizację zadań statutowych, a także inne przedsięwzięcia ważne dla towarzystw kultury.

W dyskusji poruszono też kilka innych problemów jak różnorodność kulturowa Małopolski, kultura pogranicza, udział regionalistów w najbliższych wyborach samorządowych, zbliżająca się wizyta w Polsce Papieża Jana Pawła II.

Uczestnicy sejmiku w jawnym głosowaniu dokonali wyboru Małopolskiej Rady RTK (kadencja poprzedniej Rady upłynęła w kwietniu 2002 roku) oraz delegatów województwa na VII Krajowy Kongres RTK w Gorzowie Wielkopolskim.

Delegaci województwa małopolskiego na VII Kongres RTK:

Barbara Brach – Towarzystwo Miłośników Lipinek i Okolicy

Maria Brandys – Towarzystwo Miłośników Zatora

Zofia Bugajska – Towarzystwo Miłośników Ziemi Babiogórskiej

Maria Staszal – Towarzystwo Przyjaciół Zespołu „Mali Śwarni”

Stanisław Chmielek – Towarzystwo Przyjaciół Skawiny

Stanisław Gawor – Stowarzyszenie Bochniaków i Miłośników Ziemi Bocheńskiej

Zbigniew Jurczak – Towarzystwo Miłośników Ziemi Wadowickiej

Stanisław Klich – Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Krzeszowickiej

Julian Kowalczyk – Związek Polskiego Spisza

Bogdan Krok – Stowarzyszenie Twórczości Regionalnej w Bobowej

Anna Kudela – Towarzystwo Przyjaciół Skawiny

Andrzej Małyś – Brzeskie Towarzystwo „Gryf”

Ks. Władysław Pilarczyk – Małopolska Rada RTK, Towarzystwo Przyjaciół

Orawy

Eugeniusz Skoczeń – Raclawickie Towarzystwo Kulturalne

Ewa Skrobiszewska – Małopolska Rada RTK, Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie

Józef Spiechowicz – Towarzystwo Miłośników Piwnicznej

Józef Staszal – Związek Podhalan O/Nowy Targ

Stanisław Sypniewski – Towarzystwo Miłośników Kalwarii Zebrzydowskiej

Stanisław Świerczek – Towarzystwo Miłośników Jadownik

oraz w charakterze gości:

dr Edward Chudziński – redaktor naczelny rocznika „Małopolska. Regiony – Regionalizmy – Małe Ojczyzny”, Akademia Pedagogiczna w Krakowie

Krzysztof Markiel – dyrektor Departamentu Edukacji i Kultury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego

prof. dr hab. Jacek Wojciechowski – dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie

Skład Małopolskiej Rady RTK:

Prezydium:

Stanisław Klich – Krzeszowice – przewodniczący

Władysław Pilarczyk – Kraków – wiceprzewodniczący

Ewa Skrobiszewska – Kraków – sekretarz
Stanisław Chmielek – Skawina
Stanisław Kobiela – Bochnia
Stanisław Sypniewski – Kalwaria Zebrzydowska
Stanisław Świerczek – Jadowniki

Członkowie:

Barbara Brach – Lipinki
Zofia Bugajska – Zawoja
Bogdan Krok – Bobowa
Aleksander Nidecki – Andrychów
Eugeniusz Skoczeń – Raclawice
Józef Staszek – Nowy Targ

Komisję wnioskową w składzie: Stanisław Chmielek, Stanisław Klich, ks. Władysław Pilarczyk zobowiązano do opracowania wynikających z sejmiku wniosków na VII Krajowy Kongres Regionalnych Towarzystw Kultury.

Przez aklamację przyjęto treść telegramu urodzinowego do Papieża Jana Pawła II.